

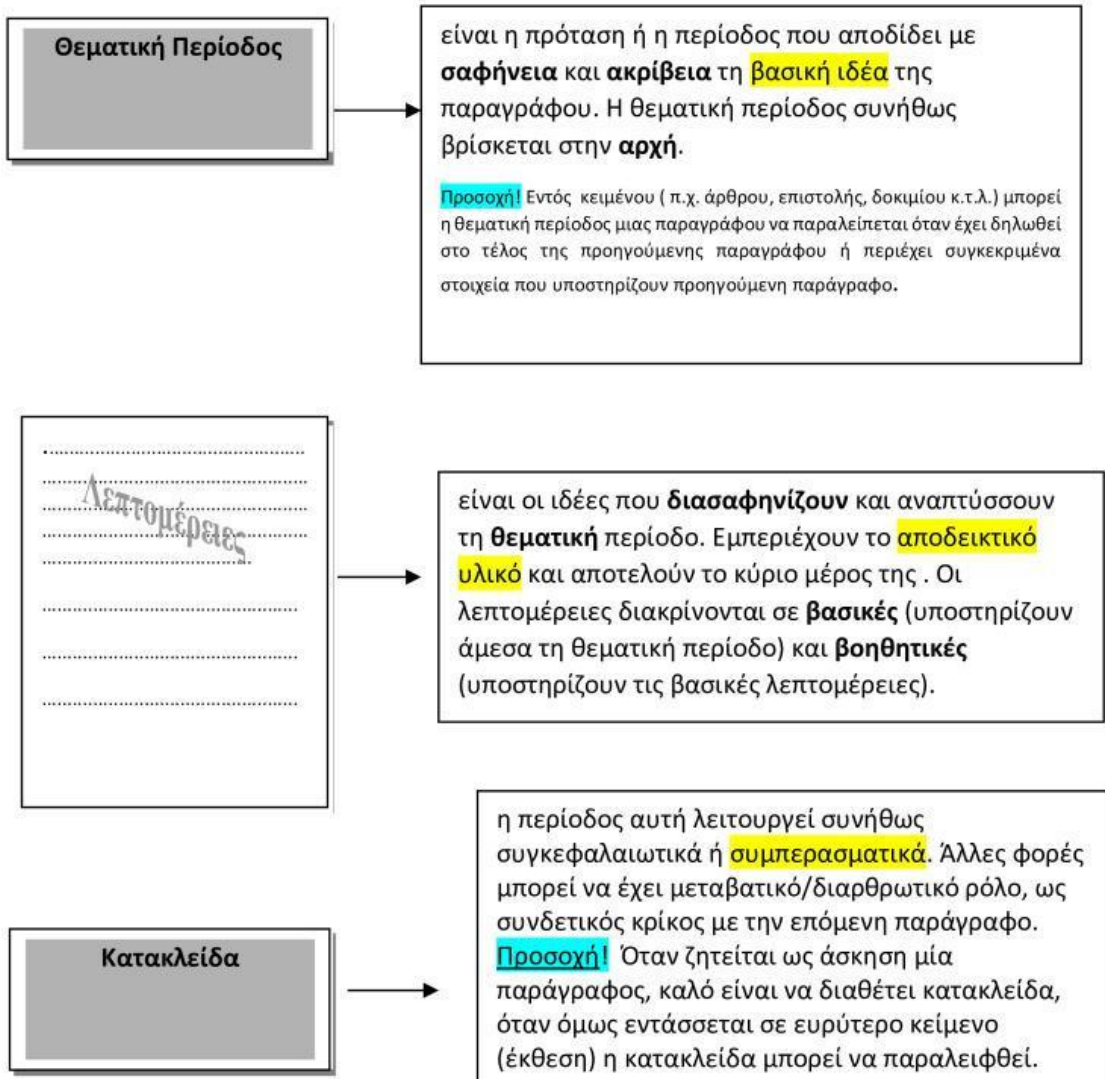
Η Παράγραφος

Δομικά στοιχεία Παραγράφου

Παράγραφο ονομάζουμε το αυτοτελές θεματικό τμήμα ενός κειμένου, που αποτελείται από περιόδους λόγου οργανωμένες γύρω από ένα νοηματικό κέντρο (τη θεματική περίοδο). Αναμφίβολα, η παράγραφος πρέπει να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το υπόλοιπο κείμενο.

Τα μέρη μιας μαθητικής παραγράφου είναι τα εξής:

Αρετές μιας παραγράφου:

η σαφήνεια και η επάρκεια των ιδεών (προσπαθούμε να τις εξασφαλίσουμε με καλές σημειώσεις κατά την προετοιμασία του κειμένου μας, δείτε Βήματα παραγωγής λόγου).

η αλληλουχία και η λογική σύνδεση των νοημάτων. (προσπαθούμε να την εξασφαλίσουμε με τις κατάλληλες συνδετικές-διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις και τους τρόπους συνοχής).

Ασκήσεις εμπέδωσης

1. Να βρεις ποια από τις περιόδους αποτελεί τη θεματική περίοδο της παραγράφου και να την υπογραμμίσεις:

- α) Ο λαϊκός αφηγητής χρησιμοποιεί συνήθως ενεστώτα και παρατατικό ή αόριστο, συνδέει τις προτάσεις μεταξύ τους κατά παράταξη κι αποφεύγει τον μακροπερίοδο λόγο.
- β) Η γλώσσα του ελληνικού παραμυθιού είναι απλή.
- γ) Οι διάλογοι δίνονται σε συνεχή λόγο, χωρίς να δηλώνονται τα πρόσωπα. Μ' ένα απλό «λέει» καταλαβαίνουμε τις αλλαγές.

δ) Πιο γνήσια κυρίως είναι τα κείμενα που δίνονται από αγράμματους ανθρώπους, γιατί αυτά διασώζουν το ύφος και τη σύνταξη της νεοελληνικής γλώσσας.

2. Ποια πιστεύεις ότι είναι η πιο επιτυχημένη θεματική περίοδος μιας παραγράφου με θέμα «Τι με εντυπωσίασε περισσότερο την πρώτη μέρα στο Γυμνάσιο», αν ο συγγραφέας είχε σκοπό να μιλήσει για το κτίριο που ήταν πολύ παλιό. Να βάλεις σε κύκλο τα αντίστοιχα γράμματα.

- α) Η πρώτη μου μέρα στο Γυμνάσιο ήταν πολύ ενδιαφέρουσα.
- β) Το καινούριο μου σχολείο αποδείχτηκε πολύ «παλιό», σχεδόν ερείπιο.
- γ) Πολλά πράγματα με εντυπωσίασαν την πρώτη μου μέρα στο Γυμνάσιο.

3. Να βάλεις τις περιόδους σε σειρά ώστε να σχηματίσουν μία παράγραφο:

- α) Οι Έλληνες απ' όλα τα μέρη κατέφευγαν σ' αυτά, για να πληροφορηθούν το μέλλον και να ζητήσουν τη συμβουλή των θεών για κάποια υπόθεση τους.
- β) Είδαμε κιόλας ότι συμβουλευόνταν τα μαντεία για το θέμα του αποικισμού.
- γ) Το πιο γνωστό όμως μαντείο σ' ολόκληρη την αρχαιότητα, αφιερωμένο στο θεό Απόλλωνα, ήταν το μαντείο των Δελφών.
- δ) Πανελλήνια θρησκευτικά κέντρα ήταν και τα μαντεία.
- ε) Ένα από τα πιο παλιά μαντεία ήταν το πανάρχαιο μαντείο της μακρινής Δωδώνης, αφιερωμένο στο Δία.

4. Να βρείτε τα δομικά στοιχεία (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, κατακλείδα) της παραγράφου που ακολουθεί:

Μια καλύβα Εσκιμών δεν έχει καμιά απολύτως ομοιότητα με μια καλύβα Ινδιάνων. Οι τελευταίοι φτιάχνουν την καλύβα τους γύρω από ένα πλαίσιο από κοντάρια. Τα μπηγούν στο χώμα πλάγια, έτσι που να ενώνονται σ' ένα σημείο στην κορυφή, σχηματίζοντας ένα είδος πυραμίδας. Την απόσταση ανάμεσα στα κοντάρια την καλύπτουν με φλούδες ή ψάθες ή και με ακατέργαστες προβιές. Μπαίνουν στην καλύβα τους σηκώνοντας ένα πτερύγιο του εξωτερικού καλύμματος. Οι Εσκιμώοι αντίθετα φτιάχνουν ημιυπόγεια την καλύβα τους. Τη χτίζουν με πέτρες, που τις σκεπάζουν κατόπιν με βρύα. Γεμίζουν έπειτα τις ρωγμές με περισσότερα βρύα και τέλος συσσωρεύουν χιόνι στα πλάγια και πάνω. Για να μουν στην καλύβα τους, στηρίζονται στα χέρια και στα γόνατα και σέρνονται μέσα σ' ένα μακρύ διάδρομο, που έχουν σκάψει κάτω από το χιόνι. Ούτε η ινδιάνικη καλύβα ούτε η καλύβα των Εσκιμών φαίνεται να είναι μια κατοικία όπου θα μπορούσε να ζήσει ένας πολιτισμένος άνθρωπος.

(Από το βιβλίο του Ν. Γρηγοριάδη Η παράγραφος)